

על המועצות הדתיות: המכד"ל סוחמת מיליונים מן הציבור בעזרת סמכויות משרד הפנים - לקיום אנשיה ולתמיכה בבחוריה

הסחמתנים - בעזרת השם

עשו המפלגות הדתיות והמסיונרים יד אחת כדי לזכות בתקציבים. מצד אחד זועקת המכד"ל בארץ ובחול, כי המסיונרים מוציאים את ילדי ישראל לשמד - ומצד שני טוענים המסיונרים בפני החתיקאן כי פעולתם בארץ קשה מאד, וכי דרוש להם תקציב נוסף. למעשה אין כמעט פעולה מסיונרית בארץ. רק כ-1000 ילדים יהודיים לומדים בבתי-ספר נוצריים, ומרביתם נמצאים שם למרות כל הפיתויים והנסיונות "להציל" אותם, הנערכים מטעם קרן-ילדנו. אבל יהודים טובים בחו"ל ממשיכים לתרום למטרה קדושה זו, ומועצות מקומיות ממי שכותב לאשר לשם כך תקציבים.

סעיף מעניין לא פחות הוא פרסום נישור אין (14 אלף לירות), המשולם כולו ליומון המכד"ל הצופה.

11 אלף לירות מוקצבות לביטאון המועצה הליכודית, בו מופיעות כמה וכמה תמונות של פנחס שינמן בכל גיליון ועל השער, מלבד עשרות הפעמים בהן חוזרים בכל גיליון המלים "מר שינמן עמד בדבריו על הדק קשיים התקציביים, אך הבטיח את עזרת המועצה הדתית". מעל דפי הביטאון הקר משבחת המועצה הדתית את שר-הדתות, ופרסמת את שבחיו של זה למועצה הדתית. בכל גיליון מתפרסמות גם 60 מודעות-פריסום של יצרני מזון למיניהם, המודיעים שמוצריהם נמצאים בפיקוח המועצה-הדתית. קוראים את המודעות הללו בדיוק אותם אנשים שנתנו לאותן החברות את ההכשר, אבל רחמי העיתון ממודעות אלה אינם מופיעים בתקציב.

★★★ תמיכה דעשוריים

די שנה מפרסמת המועצה גם עמוד שלם במערב, בו היא מכשבת את פעולותיה, ומציאה לשם כך כסף רב מ אחד משבעה הסעיפים השונים הקרויים ב"תקציב כשם הסברה.

מסעיף השתלמות מקצועית ומסעיף שמי-טה הועברו 3500 לירות לשם אירגון תערוכה עלובה, המתארת שולחן ערוך לליל-הסדר.

רשימת המוסדות הנתמכים על-ידי המועצה הדתית מעניינת. במיוחד:

- בית הכנסת העשיר והמפורסם של הרב גורן, הרב הראשי של צה"ל, ברחוב מודליאני בצפון תל-אביב, קיבל 20 אלף לירות.
- בית הכנסת העשיר אוהל מועד, בו משמש אהרון מויאל, סגן יו"ר המועצה, כנבאי - קיבל 25 אלף לירות.
- בני עקיבא, תנועת הנוער של המכד"ל, קיבלה עבור הסניף שלה בצפון תל-אביב 50 אלף לירות.
- כן נמצאים כרשימת המוסדות שזכו לתמיכה: הסתדרות צעירי אגודת ישראל, המייש-מרת הצעירה של הפועל המזרחי, בני עקיבא, מרכז הנוער הדתי העובד, מרכז ישיבות בני עקיבא, מרכז ישיבות צעירי אגו"י, תזמורת אליצור, ארגון בני עקיבא - קייטנות, אירגון צעירי אגו"י - קייטנות, חינוך עצמאי של אגו"י, ושוב בני עקיבא - רחוב דובנוב.
- מוסדות אלה ובתי-כנסת עשירים אלה אינם זקוקים כלל לתמיכה. הם מכסים את כל הוצאותיהם על-ידי תשלומי המתפללים, ובעיקר על-ידי הסכומים הגדולים המתקבלים מעריכת חתונות. לרבים מבתי-כנסת אלה יש חשבונות גדולים בבנקים, אבל המועצה-הדתית תומכת בהם משום מה.

החלוקה נקבעת לפי קירבת המוסד למכד"ל. ישיבת הרמב"ם, למשל, שראשיה הם מתומכי המכד"ל, קיבלה 50 אלף לירות. ישיבת פורת יוסף, שהיא הישיבה הספרדית היחידה המעמידה רבנים מבני עדות המזרח בתל-אביב, קיבלה פחות, כי ראשיה ידועים כמתנגדי המכד"ל.

כל פעולה ציבורית של המועצה מנוצלת לשם עריכת תעמולה למכד"ל. בסכסכים של חנוכה בתי-כנסת או בתי-מרחץ, או ב"אירועים כמו הקפות הנערכות בשמחת תורה בשכונות - ניתנת רשות הדיבור ל"אנשי המכד"ל בלבד. הרב פרנקל, רב שכר נות הדרום של תל-אביב, שיום את רעיון ההקפות, לא זכה לתמיכה.

במקביל לתמיכה הכספית העצומה הניתנת לבתי-כנסת עשירים בצפון תל-אביב,

רק לשרותיות יש זכות למועצה משלהם, הנפרדת מן העירייה וממשרד הדתות גם יחד, ואינה נתונה לשום פיקוח ציבורי. וזאת, על אף שתקציבי המועצות הדתיות, מכוסים על-ידי הציבור: שני שלישי נותנות העיריות, ושליש אחד נותן משרד הדתות. כנגד זה ממנה משרד הדתות 45 אחוז מהכרי המועצה הדתית, העירייה ממנה עוד 45 אחוז, לפי מפתח מפלגתי, ואילו את עשרת האחוזים הנותרים ממנה הרבנות הראשית.

כלומר, כל זמן שהמכד"ל שולטת ב"משרד-הדתות וברבנות-הראשית, היא שולטת גם ב-55 אחוז מהרכב כל מועצה דתית. מלבד זאת ממנה העירייה את חלקה במועצה הדתית לפי הרכב ומשקל הכוחות בקואליציה העירונית, כך שכוחה של המכד"ל בכל מועצה דתית עולה פי כמה וכמה על מספר המצביעים שלה בקרב שומרי המסורת. אבל גם לסידור נוח זה מתנגדת המכד"ל. לפי דעתה יש עדיין לעיריות יותר מדי פיקוח על המועצות הדתיות. היא היתה רוצה שמרבית התקציב יבוא ממשרד-הדתות, הי עומד לרשותה.

מדוע מפתחת המכד"ל גם ממעט פיקוח עירוני? המועצה הדתית בתל-אביב, הגדולה בארץ, יכולה לשמש דוגמה. התקציב שדורשת היא מועצה לשנה הקרובה מסתכם בחמישה מיליון לירות, לעומת שלושה ורבע מיליון בשנה שעברה. כלומר גידול של כמעט 50 אחוז.

בחמש השנים האחרונות התנפח תקציב המועצה הדתית בתל-אביב וגדל פי ארבע, מבלי להגדיל את השרותים הדתיים כמעט. ארבעה מתוך חמשת המיליונים מוצאים ל"תשלום משכורות לעובדי המועצה, ולהחזרת חובות. מן המיליון הנותר מיצא חצי-מיליון לנסיעות ומינהלה, ורק חצי-מיליון נותר לשרותיות. כלומר: עשרה אחוז בלבד מן התקציב מופנים למטרה שלשמה קיימת המועצה הדתית. היתר מכובדו לפרנסות אנשי המכד"ל העובדים במועצה, ל"הסברה ולפירסומת למכד"ל, ולתמיכה במוסדות שונים של המכד"ל. עצם קטנה נזרקה כמובן גם לאגודת ישראל, כדי שזו לא תשמין יותר מדי את פעולות המועצה. עצם עוד יותר קטנה נזרקה למפא"י, בצורת מינוי האדמו"ר ברנד וייך שליט"א להנהלת המועצה, ומינוי עוזר-הדין אהרון מויאל למישרת סגן יו"ר המועצה, במשכורת של 1500 לירות ל"חודש.

★★★ שוב - ציפורני המופיון

סייפים נכבדים מאד בתקציב המועצה נקראים בשמות יפים, שתפקידם לסבר את האוזן, אך למעשה מוצאים הסכומים הללו לתמיכה באנ"ש. כזהו, למשל, הסעיף הקרוי תמיכה בסידור בריית-מילה. לכאורה נועדו 7500 הלירות של סעיף זה לשם הכנסה בבריתו של אברהם אבינו של בני עולים חדשים, שבאו מארצות בהן ניתוח זה אסור. אף יהודי המוחה נגד אנטישמיות בברית-המועצות, ואנשי מפא"י בתוכם, לא יוכלו להתנגד להוצאה זו. אבל למעשה מטפל משרד הדתות בעולים אלה ומקציב לשם כך 9000 לירות מתקציבו. גם הסוכנות היהודית מקציבה לניתוחים אלה כסף רב. אם בנוסף להם גם המועצה הדינית עורכת בריית-מילה לעולים חדשים, יש לחשוש לשלמות גופם.

סעיף דומה הוא הקרוי מלחמה במיטיון שתקציבו - 25 אלף לירות, בנושא זה

הקהילה היהודים שעלו ארצה הביאו איתם מוסד זה מן הגולה. שם ייצג ועדה-קהילה את היהודים בפני השלטונות המוניציפאליים של הגויים. בארץ הקימו ועדה-קהילות מחלקות מקבילות למחלקות העיריות, כדי ל"טפל בחינוך, בריאות, סעד, שרותיות ו"גביית מיסים באוכלוסייה היהודית. ישראל רוקה, ראש העיר העברית הראשונה, הצליח להסיל את הכפילות, ולמוג את העירייה ואת ועד הקהילה. אבל המפי-לגות הדתיות, שאין כמוהן לראיית הנולד, ידעו כבר אז, לפני 25 שנה, לדאוג לעצמן. הדתיים סרבו לכלול את שרותי הדת במוסד הכפוף לביקורת ציבורית, אז, כמו היום, ידעו העסקנים הדתיים לנצל את מעמדו העדין של רוקה, שעמד מול אופוזיציה חזקה של סיעות הסתדרות. כך הוקמה ה"מועצה הדתית, וכך ניתנה עצמאות לחברה-קדישא. אירגון יעיל ופקחי זה היה דוגמה חיה לכל המועצות הדתיות, שהקמו בהש"ראת המכד"ל עם קום המדינה.

★★★ כסף - ברו פיקוח

רבעה שרותים ממוכתיים נעשים בחלקם על-ידי העיריות והמועצות המקומיות: בריאות, חינוך, סעד ודת. אבל

ב"ה לכבוד מר שינמן, יו"ר המועצה הדתית לת"א-יפו.

מר שינמן היקר, המוכ"ז הוא תושב שכונת סלמה, ת"ח וייש וראוי לדעת לתמיכתכם לקראת חג הפסח הבא עלינו לטובה. בכבוד רב, אברהם פישלר.

אברהם פישלר הוא מזכיר המכד"ל בתל-אביב. פנחס שינמן הוא מחשובי הפעילים של המכד"ל, וחולש על תקציב של המישה מיליון לירות לשנה. כסף זה יצא מכיסם של כל משלמי המיסים בתל-אביב, שרק 6% מהם בחרו במכד"ל בבחירות האחרונות. האדם שהופיע במשרדים המפוארים של המועצה הדתית, כשהוא מצוייד בפתק הני"ל, הוא אחד ממאות רבות של אנשי-שולמנו - או אנ"ש כפי שמכנים אותם בקיצור במפי-ד"ל - מצביעי ב' בבחירות.

שלישיה זו מאיינת את פעולות המועצות הדתיות ברחבי הארץ. מספרן מגיע ל-200 תקציבן ל-30 מיליון בשנה. המועצות הדתיות הן אחד השרידים האחרונים של מוסד שעבר מן העולם - ועד

פנחס שינמן, לשעבר עסקן ממדרגה שלישית בתנועת המיזרחי בקרוב. עם פרוץ מלחמת העולם ברח לבוכרה, שם עסק במסחר בדים. אינו אוהב לדבר על תקופה זו. עלה ארצה ב-1948 ונתמנה למזכיר הפועל המיזרחי בתל-אביב.